

ÄNTLIGEN ETT CENTRUM FÖR ARKITEKTUR, FORM OCH DESIGN I STOCKHOLM EWAS KRÖNIKA NR 4, 20 MARS 2008

Rådet för arkitektur, form och design har nyligen presenterat ett förslag till regeringen om en helhetslösning i två steg för arkitektur-, form- och designområdet. I ett första steg görs Arkitekturmuseet om till ett centrum för arkitektur, form och design och gestaltningen av den gemensamma miljön. Svensk Forms mötesplatsuppdrag flyttas över i den nya myndigheten och vi erbjuds att flytta in i de nya lokalerna. Samtidigt föreslås i ett andra steg en federation med verksamheter från hela landet som arbetar inom arkitektur, form och design. Gestaltningen av den gemensamma miljön är centralt tema; stadsutveckling, näringslivsutveckling och en långsiktigt hållbar miljö. Rapporten i sin helhet finns att läsa på www.rafd.se.

Jag välkomnar att utredarna vågat ta ett så stort och samlat grepp. Det har varit nyttigt att vända på alla stenar. Jag instämmer också helt i analysen att vi idag är för många aktörer med stora uppdrag och små resurser, vilket är ohållbart i längden. Hoppas nu att besluten fattas handlingskraftigt och snabbt efter den korta remissrundan. Tyvärr finns inga nya pengar med i förslaget. Tvärtom, eftersom rådets finansiering nu upphör. Tveksamt om synergiutvinningen kommer att vara tillräcklig. Om staten menar allvar med en kraftsamling inom arkitektur-, form- och designområdet behöver den också backas upp finansiellt.

Det blir en rejäl utmaning att få allt på plats. I den optimistiska tidsplanen inleds första steget den 1 januari 2009. Om förslaget antas, gäller det att komma igång direkt. Självklart ska Svensk Form finnas med från början, så att erfarenhet och kunskap, nätverk, pågående projekt blir en grund för den nya verksamheten. Sedan blir det en ännu större utmaning att forma steg två med en fungerande federation och med förväntan att alla ska vilja bidra med något till helheten. Både personellt och finansiellt. Glädjande i det nya scenariot är att Sverige nu äntligen får en liknande institution som det finns i andra länder. En dörr som öppnas mot världen. Ökat internationellt utbyte. Det har Svensk Form kämpat för i 150 år! En nationell arena för form och design och nu även arkitektur. Nuvarande uppdelningen mellan arkitektur och design är otidsenlig. Det ligger helt i tiden att arbeta över gränserna med den gemensamma publika miljön.

Vad händer då med Telefonplan? Och alla förberedelser som pågått sedan 2005? Telefonplanerna fortskrider alltså i riktning mot ett kreativt center, även om vi inte längre är med på tåget. Det pågår en dynamisk utveckling där av egen kraft, med nya kreativa entreprenörer och unga företag som växer upp som svampar ur jorden. Det ursprungliga konceptet med "fabriken" på Telefonplan och "fönstret" i stan kan mycket väl utvecklas i den nya inriktningen. För egen del har vi fått värdefull kunskap och internationella jämförelser, som kan komma väl till pass i bildandet av den nya verksamheten. Därför är det angeläget att vara med från början i bygget. Svensk Forms medlemmar, både allmänhet och branschverksamma, gagnas av en publik verksamhet med större samlad kraft. En gemensam mötesplats, såväl fysiskt som virtuellt, bidrar till tydligheten utåt. En "helpdesk design" där frågeställare kan slussas till rätt instans. Skillnaderna mellan våra respektive organisationer klargörs, samtidigt som vi kan samarbeta kring gemensamma frågor.

Såklart. Men till sist handlar det om att det blir rätt människor på rätt plats. Att det finns en reell vilja till förändring. Alla måste vara beredda att släppa vissa delar, att jobba prestigelöst och sänka garden. Det får inte stanna vid en skrivbordskonstruktion. Den nya övergripande myndighetschefen får en vital sammanföranderoll. Personligen skulle jag även helst vilja se att en konstnärlig ledare, gärna en internationell och oberoende chief curator, kunde rekryteras till den publika verksamheten. Någon som är van att jobba med utställningar inom såväl arkitektur som design. Och som inte är påverkad av tidigare stuprörstänkande.

För Föreningen Svensk Form gäller det att vi bevarar vår fria röst, vår identitet. Vårt varumärke, våra samlade erfarenheter och vår kompetens får inte gå förlorade. Våra ideellt arbetande regionalföreningar i hela Sverige, liksom våra medlemmar är ovärderliga resurser. Rätt skött kan de stärkas genom de synergier som bildas i steg två. Vår gemensamma strävan med SVID om inrättandet av permanenta regionala designsamordnare, kan få förnyad aktualitet.

En röd tråd genom Svensk Forms historia har varit det ideella engagemanget och tron på design som utvecklingskraft. Fokus har legat på samhällsutveckling och bättre livskvalitet för alla. Helt i samklang med det nya förslagets fokus på den gemensamma miljön. I dag är huvudtemat i samhället långsiktigt hållbar utveckling. För Svensk Form ur ett designperspektiv genom kampanjen Saving the Planet in Style. Det arbetet fortsätter givetvis oförtrutet.